

Obsah

Proč se v dopravě chováme tak, jak se chováme?	9
I. Co je mobilita a doprava?	11
Člověk v dopravě.....	14
Udržitelnost dopravy a mobility.....	17
II. Proč se v dopravě chováme tak, jak se chováme?	19
1. Vnímání a pozornost.....	23
2. Učení.....	29
Sociální učení.....	36
Teorie naučené bezmocnosti a integrační model.....	38
Model účinku dodržování pravidel Bernharda Schlaga.....	41
3. Potřeby.....	44
4. Myšlení a chování.....	51
Teorie rizik.....	51
Disonanční teorie.....	54
Teorie reaktance.....	58
Atribuční teorie.....	61
Teorie plánovaného chování.....	63
Rosenstielův model chování.....	65
Sociální srovnávací procesy.....	68
Model pro podporu ekologického chování.....	70
5. Mezilidská komunikace.....	73
Komunikační model podle Shannona a Weavera.....	74
Model Schulze von Thuna.....	75
Transteoretický model.....	79
Elaboration Likelihood model Pettyho a Cacioppa.....	82

6. Vize nula – Ideový přístup k bezpečnosti v dopravě.....	85
7. Model 3E – Klasický model ovlivnění chování účastníků dopravy	88
8. Vymáhání práva v dopravě – teorie deterence.....	91
9. Teorie chování řidičů	93
10. Teorie kompenzace rizika v dopravě	100
11. Teorie řidičských chyb	102

III. Kdo tvoří dopravu? 105

1. Zranitelní účastníci dopravy	
– aneb všichni co neřídí auta	106
Atraktivita automobilu	108
Bezpečnost zranitelných účastníků dopravy	108
Chodci a cyklisté	110
Děti a dospívající	114
Řidiči motocyklů a mopedů	115
2. Řidiči aut.....	117
Soukromí a komerční řidiči	117
Mladí a nezkušení řidiči	119
Řidiči vyššího věku	122

IV. Jak můžeme změnit naše chování? 127

Volba rychlosti.....	132
1. Lidsky specifické faktory	137
Vnímání a smysly	139
Mentální zátěž	140
Osobnost	142
Emoce a postoje	145
Psychické a další poruchy	146
Výcvik a vzdělávání	150

Zdravotní a psychická způsobilost k řízení	152
Rehabilitační programy pro řidiče	159
2. Situačně specifické faktory	162
Zákony a jejich vymáhání	163
Neformální normy a kultura	171
Prostředí a infrastruktura	178
Dopravní prostředek a inteligentní dopravní systémy	186
Kampaně a osvěta	195

V. Jaké chování je nejvíce nebezpečné? 203

1. Rizikové chování	204
Nepřiměřená a nedovolená rychlost	205
Řízení pod vlivem alkoholu a jiných drog	206
Nepoužívání bezpečnostních pásů a dětských zádržných systémů	207
Jízda na červenou a nerespektování přednosti v jízdě	208
Rozptýlení a nepozornost řidiče	208
Únava řidiče	209
Agresivní jízda	210
Stres, úzkost a zlost	210
Řízení pro pracovní účely	211
2. Intervence	211
Nepřiměřená nebo nedovolená rychlost a agresivní jízda	213
Řízení pod vlivem alkoholu a jiných drog	217
Nepoužívání bezpečnostních pásů a dětských zádržných systémů	220
Nepozornost a únava při řízení	223
Řidiči motocyklů	227
Mladí řidiči	228
Starší řidiči	229
Chodci	231
Cyklisté	232

VI. A co s tím můžeme dělat?	235
1. Účastníci dopravy a jejich zranitelnost.....	240
2. Chování řidičů a rizikové chování.....	243
3. Dopravní systém jako sociální systém.....	245
Závěr	249
Seznam literatury	254